

Minister
Edukacji i Nauki

Dofinansowano przez Ministra Edukacji i Nauki ze środków budżetu państwa w ramach programu „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje”.

INFORMACJA O PROJEKCIE

„Umiejętności społeczne przedszkolaków drogą ku przyszłości”

1. MOTYWY PRZYSTĄPIENIA DO KONKURSU

pt. „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje”

Koło Naukowe Studentów pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej „Sówka” zostało zarejestrowane w styczniu 2021 roku i zrzesza chętnych studentów kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku Pedagogika, jak również chętnych studentów z innych kierunków. Opiekunami koła są: dr Stanisława Nazaruk i dr Joanna Waszczuk. Biorąc pod uwagę aspirację członków koła naukowego, ich zainteresowania naukowe oraz chęć pracy w zespole, podjęto działanie mające na celu przystąpienie do konkursu studenckich kół naukowych będącego odpowiedzią na **Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2021 roku o ustanowieniu programu pod nazwą „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje” i naborze wniosków.**

Inspiracją do opracowania wniosku były doświadczenia zawodowe opiekunów koła i obserwacje studentek odbywających praktyki. Studentki w trakcie jednolitych studiów magisterskich na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku Pedagogika przygotowujące się do pracy z dziećmi i uczniami w placówkach oświatowych, głównie w przedszkolach i szkołach podstawowych, zarówno od strony merytorycznej, jak i metodycznej. W trakcie studiów nabywają wiedzę i umiejętności oraz kompetencje społeczne na zajęciach prowadzonych na uczelni oraz praktykę pedagogiczną podczas odbywania praktyk zawodowych. Podczas pobytu w placówkach przedszkolnych w czasie realizacji wymienionych praktyk studentki zauważyły, że niektóre dzieci są wycofane, nie podejmują współpracy, mają problemy z komunikacją. Na podobne zachowania dzieci wskazały również nauczycielki pracujące w przedszkolach. Spostrzeżenia z praktyk były motywacją do podjęcia rozmowy z nauczycielkami, które wskazały potrzebę diagnozy tego stanu i podjęcia poszukiwań nowych rozwiązań przeciwdziałającym zaobserwowanym problemom. Nauczyciele pracujący w przedszkolach zwrócili uwagę na niekorzystny wpływ pandemii COVID-19 na zachowania dzieci. Przebywanie niektórych dzieci w izolacji, brak kontaktu z rówieśnikami, ograniczenia w zabawie na świeżym powietrzu to tylko niektóre czynniki ograniczające budowanie relacji międzyludzkich i w konsekwencji na prawidłowe kształtowanie ich umiejętności społecznych. W związku z powyższym podjęto działania mające na celu przeciwdziałanie tej tendencji i pod opieką naukową opiekunów koła oraz we współpracy z nauczycielami wychowania przedszkolnego opracowano projekt badawczy pt. „Umiejętności społeczne przedszkolaków drogą ku przyszłości”, którego głównym założeniem była pomoc dzieciom w budowaniu prawidłowych umiejętności społecznych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że potrzeba rozwoju umiejętności społecznych dzieci nie jest warunkowana tylko sytuacją pandemiczną ale ma wielowymiarowe znaczenie wynikające z naturalnego rozwoju człowieka, a zapisy prawne znajdują się w aktualnej *Podstawie programowej wychowania przedszkolnego*

i Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ((2006/962/WE).

2. OPIS PROJEKTU

„Umiejętności społeczne przedszkolaków drogą ku przyszłości”

Projekt jest odpowiedzią na potrzebę wsparcia dzieci w wieku przedszkolnym, szczególnie w sferze rozwoju emocjonalno-społecznego, poprzez pomoc w adaptacji do środowiska przedszkolnego oraz nawiązywaniu i kształtowaniu właściwych relacji rówieśniczych. Dzieci w wieku 3-5 lat zmieniają swoje środowisko z rodzinno-domowego na przedszkolne, co istotnie wpływa na ich rozwój psychosomatyczny. Nawiązują w tym okresie nowe relacje, zarówno z osobami dorosłymi, jak i z rówieśnikami. Kształtują się wtedy podstawowe umiejętności komunikacyjne dziecka, które mają istotny wpływ na całe jego życie. O istnieniu zaburzeń w komunikacji społecznej dziecka można mówić wtedy, gdy nie jest ono w stanie przyswoić sobie umiejętności wymaganych do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej.

Podjęcie tego tematu badawczego jest ważnym przedsięwzięciem, nie tylko obecnie ale i w przyszłości, ponieważ badania przeprowadzone przez niektórych specjalistów dowodzą, że umiejętności, które dzieci nabywają w przedszkolu, ułatwiają im udany start szkolny, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Aby przeciwdziałać tym trudnościom niezbędne jest podejmowanie odpowiednich działań, w tym m.in. prowadzenie zajęć w przedszkolu w sposób umożliwiający rozwijanie przez dzieci prawidłowych relacji społeczno-emocjonalnych.

W związku z pandemią COVID-19 zjawiska związane z deficytami umiejętności społecznych nasiliły się. Nauczyciele prowadzący zajęcia w grupach przedszkolnych zaobserwowali, że w wyniku nasilonych nieobecności dzieci w przedszkolach, konieczności izolacji oraz utrzymywania dystansu zauważalny jest wolniejszy rozwój umiejętności społecznych w grupach

przedszkolnych. Dzieci z trudem adoptują się do tej nowej sytuacji, a nauczyciele często nie mają odpowiednich narzędzi, by móc temu właściwie przeciwdziałać. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację postanowiono przygotować narzędzia mogące pomóc nauczycielom w diagnozowaniu rozwoju umiejętności społecznych dzieci w wieku przedszkolnym. Analiza dostępnych-standaryzowanych narzędzi wskazała potrzebę przygotowania scenariuszy zajęć, poświęconych rozwojowi różnych szczegółowych umiejętności społecznych przedszkolaków. W związku z powyższym opracowano niniejszy projekt badawczy, którego celem było opracowanie 7 zewalutowanych scenariuszy zajęć rozwijających umiejętności społeczne dzieci w wieku przedszkolnym i ich upowszechnienie.

W ramach projektu studentki z Koła Naukowego pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej "Sówka" opracowały 7 scenariuszy zajęć z myślą o rozwijaniu umiejętności społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i następnie poddano je ewaluacji. W 10 przedszkolach na terenie miasta Biała Podlaska i w powiecie bialskim wśród dzieci w wieku 5 lat przeprowadzono pre-test za pomocą narzędzia diagnostycznego autorstwa dr Stanisławy Nazaruk pt. „Arkusz umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9lat”. Analiza ilościowa, jak i jakościowa z przeprowadzonych badań posłużyła do diagnozy umiejętności społecznych dzieci, w opanowaniu których dzieci miały trudności, a które opanowały w stopniu optymalnym. Na tej podstawie opracowano organizację zajęć w grupach przedszkolnych według scenariusza odpowiednio dobranego do kształtowanych umiejętności społecznych. Po zakończeniu realizacji zajęć przeprowadzono post-test (z wykorzystaniem tego samego narzędzia) i opracowano wyniki badań. W wyniku przeprowadzonej całej procedury badawczej można określić efektywność realizacji opracowanych scenariuszy, udoskonalono je i zarekomendowano do stosowania. Wyniki z uzyskanych badań zaprezentowano przez studentki z Koła Naukowego pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej "Sówka" na konferencjach naukowych oraz w opracowaniach naukowych w formie artykułów w wybranych czasopismach naukowych.

Cele szczegółowe projektu:

1. Przygotowanie 7 scenariuszy zajęć rozwijających umiejętności społeczne przedszkolaków.
2. Określenie poziomu umiejętności społecznych dzieci 5-letnich przed i po realizacji zajęć wg przygotowanych scenariuszy.
3. Określenie poziomu efektywności zaproponowanych scenariuszy zajęć przedszkolnych.

4. Wydanie skryptu zawierającego opis zweryfikowanych scenariuszy zajęć.

5. Upowszechnienie wyników badań na konferencjach naukowych i poprzez przygotowanie artykułów naukowych.

Rezultaty projektu:

- opracowane 7 scenariuszy zajęć rozwijających umiejętności społeczne dzieci przedszkolnych,
- wydane 60 egzemplarzy skryptu zawierającego scenariusze zajęć,
- opublikowanie na stronie internetowej uczelni publikacji (skrypt) w wersji elektronicznej,
- przygotowane do publikacji 2 artykułów w czasopismach naukowych,
- zaprezentowanie wyników badań projektowych na konferencjach naukowych.

Założono, że realizacja projektu pozytywnie wpłynie z jednej strony na dzieci objęte projektem, ze względu na przeprowadzone z nimi zajęcia rozwijające ich umiejętności społeczne, z drugiej zaś przyczyni się do podniesienia warsztatu pedagogicznego (w zakresie zarówno umiejętności prowadzenia zajęć z dziećmi, jak i prowadzenia badań naukowych) wśród studentek realizujących projekt. Osiągnięte rezultaty projektu mogą być szeroko wykorzystywane w codziennej pracy nauczycieli i wychowawców w pracy z dziećmi przedszkolnymi.

Upowszechnienie rezultatów (bezpłatny dostęp do wersji elektronicznej) pozwala na korzystanie z powstałych materiałów pedagogom z terenu całej Polski, nie tylko z przedszkoli objętych projektem. Opracowany materiał z przeprowadzonego projektu w formie skryptu może mieć zastosowanie dydaktyczne, wykorzystywane do realizacji zajęć lub częściowo w odniesieniu do niektórych treści programowych na kierunkach Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz Pedagogika. Po opublikowane scenariusze zajęć w przedszkolu zawsze mogą sięgać studentki odbywające praktyki zawodowe w przedszkolach.

Umiejętności społeczne przedszkolaków drogą ku przyszłości

Wpisany przez Marek Kowalczyk

piątek, 09 września 2022 14:23 - Poprawiony piątek, 09 września 2022 14:30

Istotnym znaczeniem realizacji wymienionego projektu jest kontynuowanie przez Akademię Białską Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II współpracy z przedszkolami biorącymi udział w projekcie, co z pewnością pozwoli na podejmowanie w przyszłości dalszych wspólnych inicjatyw.

Opracowanie: dr Stanisława Nazaruk